

NYHETER • SID 26–27

Gieleaernie – det
nye språksenteret

NYHETER • SID 3

Grensen hindrer
naturvernsamarbeid

GÄSTKRÖNIKA • SID 2

”

Vaadja TIDNINGEN

LIERNE, HOTAGEN, FROSTVIKEN, RØYRVIK

NR 4/2013

Närheten och
samhörigheten över
nationsgränsen är stark
och stolt i vårt län precis
som i våra grannfylken.

**Humor och hälsa tema på
årets Pe-Torsaseminarium**

REPORTAGE, SID 24–25.

Tema Turism i Vaajma SID 7–21.
Stor variation stärker destinationen

3. Grensen hindrer naturvernsamarbeid
4. Nye Stortangen skole – et praktbygg
5. Animasjonsfilm regisert av Libygg
6. **To fra Vaajma til Sametinget**
6. Seier for Høyre i stortingsvalget

7–21. FOKUS: Turism i Vaajma

- 22.** Livet – en dans på hoser

- 23.** Ny norsk veg på svensk side

- 24.** Humor som tema på årets Pe-Torsaseminarium

- 26–27.** Gieleaernie – det nye språksenteret

- 28–29.** Det här är på gång i projekten

- 30.** Annonser

- 31.** Evenemang

- 32.** Populärt att vara sommarlovsentreprenör

KONTAKT

Kjell Schive, huvudprojektledare

kjell.schive@lierne.kommune.no

Tfn: 0047 975 23 544

Tommie Jirhed, huvudprojektledare

tommie.jirhed@stromsund.se

Tfn: 0046 (0)670 167 40

Anna Jonasson

anna.jonasson@stromsund.se

Tfn: 0046 (0)670 169 35

Micke Jonsson

micke@edgeandemotion.se

Tfn: 0046 (0)73 065 89 35

Ulrika Johansson

ullis@edgeandemotion.se

Tfn: 0046 (0)70 668 76 64

Tommy Ottosson

tommy.ottosson@stromsund.se

Tfn: 0046 (0)70 679 72 00

Pernilla Gunnarsdotter Persson

pernilla.gunnarsdotter-persson@stromsund.se

Tfn: 0046 (0)670 169 33

REGIONPROJEKT

Vaajma

Adresser

Regionprojekt Vaajma
Lierne Kommune
7882 Nordli

Regionprojekt

Vaajma
Box 500
833 24 Strömsund

Erika Selander

erika.selander@stromsund.se
Tfn: 0046 (0)670 169 56

OM TIDNINGEN

Tidningen Vaajma ges ut av Regionprojekt Vaajma.

Total upplaga: 3 015 ex. **Tryckeri:** Lenanders Grafiska AB, Kalmar **Ansvarig utgivare:** Anders Andersson **Grafisk formgivare:** Erika Selander

Redaktör: Pernilla Gunnarsdotter Persson

Redaktion: Åsa Sjödin, Erika Selander, Lars Arne Krukhaug, Pernilla Gunnarsdotter Persson, Ole Harald Kveli, Håkon Arntsen, Per Lindahl

Vissa av texterna i Tidningen Vaajma produceras av Interreg-projektet Nyheter och information över gränsen.

Tipsa redaktionen!

Tfn: 0670-169 33

Mail: redaktion@vaajma.com

Mer info:

www.vaajma.com, www.stromsund.se
www.krokom.se
www.lierne.kommune.no
www.royrvik.kommune.no

GÄSTKRÖNIKA

Att leva i gränstrakter är en stor förmån. Närheten och samhörigheten över nationsgränsen är stark och stolt i vårt län precis som i våra grannfylken. Genom åren har nya former för vårt samarbete ständigt utvecklats och det är ett arbete som behöver fortgå långt än. Nyss hemkommen från den årliga träffen med mina kära kollegor, fylkesmannen i Nord och Sör-Trøndelag, uppfylls man av hur handfast och pragmatiskt gränsamarbete faktiskt är. Och hur framgångsrikt det är!

Låt mig ge ett exempel. Det har blivit allt mer uppenbart att tillgång till digitala kartor är en förutsättning för trygghet i gränstrakter. Räddningstjänst och fjällräddning måste kunna arbeta med exakta positionsbestämmelser. Ledningssystem kan inte fungera om kartan blir ett vitt fält på grund av nationsgränsen. Så såg problemet ut men nu är det historia.

Tack vare projektet Gränslos geografisk information har vi i dag fungerande kartsystem! Och det är förstås helt nödvändigt i ett län där turism är basnäring. Vi måste förstås ha en infrastruktur som ger den största, möjliga tryggheten för våra besökare. Och detta gick att lösa trots olika nationella strukturer. Så är det också i vår viltförvaltning. Vi har visserligen valt olika vägar ibland men har en stark vilja att samarbeta så långt det bara går.

Tankarna med den svenska förvaltningen är att beslutet fattas regionalt och att de därmed ska komma från de som lever i områden med rovdjur. 2010 inrättades därför Viltförvaltningsdelegationer i varje län. I delegationerna finns representanter från politiken, polisen, jakt- och viltvårdsintresset, ägarna och brukarna av marken, skogsägarna, turismen och det lokala näringslivet, naturvårdsintresset, friluftslivsintresset, fäbodbruket och rennäringen i Jämtlands län. Viltförvaltningsdelegationerna beslutar om mål för våra så kallade förvaltningsbara rovdjur – det vill säga de som bedöms ha en gynnsam bevarandestatus. Hos oss är det lo och björn.

Det ska bli spännande att se vilka förändringar som kan ske mot dagens förvaltning.

För Jämtland finns ett beslut från 2011 som säger att vi ska förvalta en björnstam på mellan 500 till 800 individer- men med ett tydligt mål på 650 björnar i Jämtlands län år 2015. Vi har i dag uppskattningsvis 700 björnar. Länsstyrelsen har i uppdrag att förvalta stammen. De verktyg som vi använder är framförallt licensjakt. Men vi måste också använda oss av skyddsjakt när det är björnar som ställer till med skada, något som främst drabbar rennäringen.

Just nu väntar vi på förslag från regeringen som utgår från en utredning från 2012. Där föreslås både olika nivåer för arter för att vi ska ha en gynnsam bevarandesstatus och en beskrivning av hur våra rovdjur ska förvaltas. Det ska bli spännande att se vilka förändringar som kan ske mot dagens förvaltning. Och hur vi kan utveckla vårt samarbete ytterligare i viltförvaltningen.

Britt Bohlin

Landshövding Jämtlands Län

Foto: Tina Stafrén/fotograftina.se

UTGIVNING 2013

14 februari Deadline: 24/1

25 april Deadline: 4/4

19 juni Deadline: 29/5

26 september Deadline: 5/9

14 november Deadline: 24/10

facebook

Gilla oss på Facebook!
www.facebook.com/vaajma

Susane Løvgren og Inge Ryan sier at det ikke er mulig med svenske styremedlemmer i norsk nasjonalpark, selv om Børgefjell i stor grad benyttes av svensker.

Foto: Håkon Arntsen

Grensen hindrer naturvernsamarbeid

VAAJMA

Norske og svenske samer benytter beiteområdet i Børgefjell nasjonalpark, men bare nordmenn får sitte i styret i nasjonalparken.

Området i og rundt Børgefjell nasjonalpark har i lang tid blitt benyttet av svenske samebyer som grenser inn til parken. Fjelloppsynet i Børgefjell opplyser at området har vært svært viktig beiteområde ikke minst for svensk rein. På det meste har opp mot 20.000 svensk rein beitet i området, og omtrent halvparten så stort antall av norsk rein. Akkurat nå er det brudd i forhandlingene om ny reindriftsavtale mellom Sverige og Norge, men Børgefjell vil i framtiden også være særlig viktig for de nærliggende svenske samebyer.

BØRGEFJELL nasjonalpark er

også et populært område for fjellturister, fiskere og småviltjegere. Fra svensk side kommer de fleste inn i parken via Stekenjokk, mens Namsvatn er hovedinngangsporten fra norsk side.

NASJONALPARKEN har tidligere vært styrt fra Miljøverndepartementet, men i år ble myndigheten overdratt til lokalt nivå. Styret består av lokale og regionale politikere i Nord-Trøndelag og Nordland, samt tre samer som er utpekt av Sametinget. Men ingen fra svensk side.

– Jeg mener det burde ha vært to svenske samer med i styret slik at de kunne ivareta sine interesser på best måte, sier reineier og styremedlem, Algot Jåma.

HÅKAN BERGLUND, svensk naturbevakare blant annet i Børgefjell sier at det er godt samarbeid landene imellom, men han vil ikke uttale seg

om det burde vært felles styre. For en tid tilbake ble innfartsporten i Stekenjokk stengt fordi en hadde avslørt en svensk liga som drev eggrøveri i Børgefjell. Hele 30.000 egg er i løpet av 10 år røvet fra fjellområdet.

Svenske eggrøvere har solgt eggen til 13 ulike land.

Dere stopper inngangen i Stekenjokk, men de kan jo bare dra inn i Norge og gå inn i parken derfra?

– Det kan de nok, men dette er ikke mitt ansvarsområde, sier han til Vaadma.

Ved Stekenjokk har turister bygd et stort antall steinvarder. Det er sterkt ønsket i parken.

FYLKESMANN (lenshøvding) i Nord-Trøndelag, Inge Ryan, sier at det er godt samarbeid mellom myndighetene i Jämtland og Nord-Trøndelag.

– Vi diskuterer ofte vern og bruk

av fjellområdene, rovdyrproblemmene og beredskap. Vi utveksler også opplysninger til hverandre. Vi fikk eksempelvis tidlig beskjed om eggrøveriene fra Sverige, sier Ryan. Han sier at samarbeidet stadig forsterkes, noe som også er et ønske fra begge sider

Men å styre Børgefjell nasjonalpark sammen er ikke mulig?

– Vi har nettopp fått lokalt styre og det er et langt sprang. Men det er i dag ikke mulighet for å ha et styre hvor også svensker er med, sier han og Susanne Løvgren, leder av naturovervåkingen i Jämtland, nikker.

Kan det bli aktuelt?

– Vi diskuterer ofte hvordan vi kan utvikle samarbeidet over grensen, og det kan komme endringer over tid, sier Ryan.

Håkon Arntsen

Nye Stortangen skole – et praktbygg

Nyskola på Stortangen i Nordli.

NORDLI
Etter 10 år med planlegging og forberedelser er endelig bygget ferdig. Byggekomiteen under ledelse av Terje Homo og byggleder Reidar Klykken kan etter en intens periode kose seg med et kjempefritt bygg.

Fylkesordfører Gunnar Viken får hjelp av Didrik Reitan (5).

Fredag 30. august ble nye Stortangen skole åpnet. Mange hadde tatt turen dit for å se på de flotte lokalitetene. De oppmøtte ble guidet rundt av de ansatte og ble traktert med kaffe og bløtkake. Selv åpninga var det fylkesordfører Gunnar Viken som sto for. Han var raus i omtalen av arbeidet som var utført. "Kvalitet i alle ledd," var hans beskrivelse.

VIVAR MED rundt på omvisinga og kunne se en trivelig skole med lyse og funksjonelle rom. Rektor

– Den passer veldig godt til vår

bruk og har stor fleksibilitet, bl.a. med skilleveggger som lett kan fjernes. Lærerne har hatt følelsen av å være med på utforminga og er veldig fornøyd med resultatet. Rektor og vaktmester har deltatt aktivt i byggekomiteen. De har hentet impulser fra andre skoler både når det gjelder planloysning og inventarlysningsnederlag. Samarbeidet med byggleder har fungert godt og den økonomiske styringen har vært bra, sier Lundgren.

FØR BYGGINGA kunne starte måtte 15 000 m³ masse fraktes bort for klargjøring av tomta.

Jon Pedersen som har hatt en viktig finger med i planleggingsarbeidet, hadde følgende karakteristikk: Fantastisk, inspirerende, motiverende, fullendt og et resultat av godt samarbeid.

OPPVEKST- og kultursjef, Patrik Lundgren, uttrykte stor begeistring og mente at bygda har fått en veldig flott, moderne skole.

– Den passer veldig godt til vår

ferdig fotballbane, aktivitetsområde og lysløype, blir dette en kompakt enhet for barnas oppvekst. Selv om koncentrering av anlegg har en sentraliseringseffekt er det lett å se fordelene med å få så mye samlet som en enhet. Skola og området rundt vil ha stor betydning for hele befolkningen også utenom skoletid.

– Det er rart at ikke flere flytter hit med de mulighetene dette anlegget gir til barn og unge, sier Patrik Lundgren.

Ole Harald Kveli

Patrik Lundgren i klasserommet der utstyret for teleslyng er montert.

Martine og Ragne Grande. Martine er ferdig med sin første egenproduserte animasjonsfilm og søsteren Ragne har stemmen på filmen.

Foto: Ole Harald Kveli

Animasjonsfilm og bildebok, skapt og regisert av Libygg

LIERNE

Martine Grande er ferdig med sin første egenproduserte animasjonsfilm og bok om "Kakerlakken med den stygge frakken, og hvordan fult av triste tanker". Søsteren, Ragne Grande, er den som har stemmen på filmen og snakker reint "libygg".

Ingenting gleder oss mer enn når lokal ungdom skaffer seg god utdannelse og presterer resultat som blir lagt merke til langt utover heimbygda. Søstrene Grande har til fulle gjort nettopp det. Eldste søstra, Martine (28), valgte "drama" når hun startet på Inderøya videregående skole. Hun fant fort ut at hun likte å tegne og at hun hadde talent til det. Dermed gikk neste skritt til Volda der hun tok animasjonsutdanning på høgskola der.

ETTER 3 ÅR hadde hun vært med

på lage sin første tegnefilm. Filmen ble godt mottatt og fikk mange heiderlige omtaler over alt hvor den ble vist, både her til lands og i utlandet.

Etter dette tok Martine et roligere år med bl.a. promosing av filmen. Volda ble på nytt utgangspunkt for neste oppgave da hun fikk tilbud om å være med på en nynorskproduksjon: "Les for meg". Etter det ble det ny film: "Jakob og Neikob", der hun tegnet til boka av Kari Stai. Den filmen ble også vist på NRK.

SAMTIDIG hadde hun en finger med i spillet under VG-netts historie om bl.a. "Fanthomas". Martine Grande startet i 2010 sitt eget firma "Grande produksjon A/S". Gjennom det firmaet ble hun i år ferdig med sin hittil største produksjon om kakerlakken som ble så trist når høsten kom og lyset forsvant. Fortellinga er fascinerende for de aller minste, men er også en refleksjon på livet som mer voksne kan bli fengst av. Produksjonen er meget tidkrevende og

Martine har jobbet hardt siden manuset ble ferdig i 2011. Hun har hatt hjelp fra flere, der søsteren, Ragne, har fått den store oppgaven å være fortelleren i filmen. Filmen ble vist i barne-TV den 23. august. Filmen ligger tilgjengelig på nettet og vil også bli sendt på nytt på TV. Boka er nå i salg og utgitt av Det Norske Samlaget.

RAGNE, fortelleren, fortjener en egen omtale. I likhet med Martine startet den videregående skolegangen med tre år med drama på Inderøya. Etter det ble det "teaterlinja" på Romerike folkehøgskole. Sammen med ca. 1000 andre søker hun så på den prestisjetunge "Teaterhøyskolen". Der kun 8 fikk plass. Ragne presterte å komme inn ved første forsøk, noe som er helt uvanlig og som beviser hennes store talent.

Etter 3 år der, med bl.a. oppsetting av en sommerforestilling, sammen med de andre elevene, som ble sett av 10 000 tilskuere, har hun nå tatt et

steg videre. Ragne har søkt og "Master i skuespillerfag" og har sammen med 11 andre utrolig nok kommet seg også gjennom det nåløyet.

– Så langt føler jeg at drømmen er oppfylt og målet er å bli skuespiller på heltid, sier hun.

BEGGE SØSTRENE håper på mer samarbeid i årene framover og de har allerede gjensidig nytte av hverandres kvaliteter på det de har gjort. Både Ragne og Martine trives spesielt godt heime i Lierne og lover prisene den ballasten de fikk med seg fra oppveksten der "barnelaget" som Agnes og Olav Hanssen sto i spissen for, blir spesielt fremhevret. De er enige om at det er her de virkelig får "laddet batteriet".

Vi ønsker begge lykke til videre og ser med spenning fram til nye produksjoner.

Ole Harald Kveli

To fra Vaamja til Sametinget

Ellinor Marita Jåma og Thomas Åhrén vil kjempe for samenes rettigheter i Sametinget de neste fire årene.

VAAJMA

Når dette leses, er valget i Norge avgjort. 9. september er det både stortingsvalg og sametingsvalg i Norge.

Det skal velges fire representanter fra sørøstlige områder, som strekker seg fra Nordland til Hedmark. To av toppkandidatene til sametingsvalget er Thomas Åhrén og Ellinor Marita Jåma. Åhrén står på toppen på lista til Norske Samers Riksforbund, kommer fra Gaddede, men jobber nå

som teknisk sjef i Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag.

Ved valget i 2009 var hans parti størst i det sørøstlige området. Partiet kom inn med en representant.

I 2009 hadde sørøstlige bare tre plasser i Sametinget. Det norske Sametinget har i alt 39 representanter. Ellinor Marita Jåma er fra Rørvik, men bor nå på Snåsa. Hun sitter i sametingsrådet, (Sametingets regjerende). Hun toppt lista for partiet som kaller seg Åarjel-Samieji Giell

(Sørøstiske røster), og har markert seg godt i Nord-Trøndelag.

EN AV forskjellene mellom sametinget i Sverige og Norge, er partistrukturen. I Norge er det nemlig samme navn på rikspartier som partier til sametingsvalget, eksempelvis Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

HÅKON ARNTSEN

Håkon Arntsen
Foto: Håkon Arntsen

Seier for Høyre i stortingsvalget

VAAJMA

Stortingsvalget i Norge den 9. september, viste en klar seier for Høyre, med statsministerkandidat Erna Solberg.

Partiet Høyre tilsvarer Moderata samlingsparti i Sverige, og dermed er Fredrik Reinfeldt og Erna Solberg som partikollegger å regne.

Hvorvidt det vil styrke samarbeidet mellom de to landene gjenstår å se.

I NORGE har vi i åtte år hatt et regierungssamarbeid på venstresiden, bestående av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Arbeiderpartiet har vært det største partiet, men Jens Stoltenberg som statsminister.

FRAM TIL regierungsovertakelsen i oktober vil det forhandles hvilke partier på høyresiden som danner regering. Det er nemlig fire partier som er aktuelle, Høyre, Fremskrittspartiet (mørkeblå), Venstre og Kristelig Folkeparti. Men den politiske forskjellen mellom Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti anses som svært stor.

HÅKON ARNTSEN

Erna Solberg.
Foto: Høyre

Intresset för viltskådningsresor ökar. "Det är både mäktigt och spännande att få se en björn i det vilda", säger Erik Olofsson, projektledare för Jämtland Härjedalen Turisms projekt Jakt- och viltskådning.

Foto: Isabella Jacobsson

Stort intresse för viltskådning

VAAJMA

Vissa är rädda för att möta rovdjur i skogen – andra åker gärna på en viltskådningsresa och blir besviken om rovdjurens inte visar sig.

– Det finns stor potential när det gäller att utveckla viltskådningsturismen, säger Erik Olofsson, projektledare för Jämtland Härjedalen Turisms projekt Jakt- och Viltskådningsturism.

I Jämtland och Härjedalen finns idag ungefär ett 60-tal företag som erbjuder jakt- och viltskådningsturism. Inom Vaajma-området ingår ett av dem, Exclusive Adventure i Valsjöbyn, i projektet Jakt- och viltskådningsturism som Jämtland Härjedalen Turism står bakom. Syftet med projektet är bland annat att skapa en gemensam plattform för att nära ut med marknadsföringen internationellt. För det finns stor potential inom området när det gäller att locka fler turister. Det menar projektledaren Erik Olofsson.

– Absolut. Vi ser ett stort sug efter den här typen av resor, det ligger i tiden. Det är oerhört mäktigt att få se rovdjuret i dess rätta miljö och vi har något helt unikt att erbjuda med stora, orörda naturområden. Här finns en stor internationell marknad, säger han.

INTRESSET är stort från många jaktturismföretagare att komplettera sina verksamheter med att även inkludera viltskådning. Viltskådning är också ett sätt för jaktturismföretagen att utöka sina säsonger eftersom de kan ägna sig åt det även under perioder när det inte är möjligt att

jaga. Jaktturismen i sig genererar också ”ringar på vattnet” då det i sin tur leder till att lokala produkter som mat, boende, affärer, transporter med mera används i jaktturismföretagarnas paketering.

– Vi vill skapa bra förutsättningar för företagen i branschen och komma bland annat att hjälpa dem med affärsutveckling, marknadsplaner och en gemensam plattform som gör

hållbart nätverk ska skapas för turismentrepreneur och samarbetet mellan andra turismföretagare, andra lokala produkter och företag ska ha stärkts efter projektets slut.

Vissa är rädda för rovdjur – andra betalar gärna en slant för att delta i viltskådning. Vad säger du till skeptikerna?

– Björnen är ju i sig ett fredligt djur som helst håller sig undan. De gånger en björn går till anfall har den blivit retad så risken för att man ska råka illa ut är ytterst liten, säger Erik Olofsson.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

MER INFO

Mer information om projektet hittar du på Jämtland Härjedalen Turism - JHTs hemsida.

Adress: www.jht.se

Att leva med rovdjur – kunskap kan minska rädsan

Björnen är ett djur som skrämmar många människor. En del är så rädda att de inte vågar ge sig ut i skog och mark. Ökad kunskap och Det menar naturvägledaren Björn Henrik Johansen på Namsskogan Rovdyrcenter.

VAAJMA

När stora rovdjur blir ett allt vanligare inslag i naturen blir det också viktigare att lära sig vad det innebär att leva i deras närhet. Därför arrangerar till exempel Namsskogan Rovdyrsenter information för skolklasser och kurser för de som är björnrädda.

I Norge är björnen fredad och ing-

en jakt får bedrivas. I Sverige sker björnjakt årligen och stammen ligger på mellan 650 och 800 björnar. Att vi har rovdjur i vår närhet är vardag – men hur ska man förhålla sig till dem?

DET FINNS mycket information att hämta på temat "Att leva med rovdjur". Namsskogan Rovdyrsenter, som är Norges första Rovdjurscenter, håller i information för skolklasser i samarbete med Lierne Nasjonalskolepark. Man arrangerar också kurser för den som har björnfobi. För

tio år sedan gjorde Norsk Institutt for Naturforskning en undersökning där hela 57 procent uppgav att de var mycket rädd för björn. 36 procent uppgav att de var lite rädd för björn.

– Dette er jo ti år siden nå, og i mange steder ser vi at fryknivået har roet seg en del, ettersom man får en økt erfaring med å ha bjørn i naturen rundt seg. Men vi hører fortsatt om personer som ikke våger å gå tur i skogen, enten om det er bærtur eller om det är trening. Vi avholdt i höst et björnefobikurs för björneredde,

björn – og hva man kan gjøre for å slippe å være så redd, säger Björn Henrik Johansen som är naturvägledare på Namsskogan Rovdyrsenter.

PÅ NATURUMET i Gäddeved visas informationsfilmen "Möte med björn", som är mycket populär liksom de många broschyrer om rovdjur som finns i turistbyrån. Men även om det finns en viss rädsal är många besökare också ivriga att få se en björn ute i naturen.

– Det är nog den vanligaste frågan jag får, hur stor chansen att få

mer erfarenhet kan minska rädsan.

Foto: Åke Johansson

se rovdjur är, säger Kicki Stenvall på Turistbyrån i Gäddeved.

BJÖRN HENRIK Johansen menar att kunskapsnivån kring rovdjur generellt sett är för dålig. Bäst kunskap har människor i de områden där det förekommer mycket björn. Att kunskap är viktigt för att kunna förhålla sig till rovdjurens på ett bra sätt vill Johansen noga understryka. Samtidigt varnar han för att tro allt för mycket på information om björnar, till exempel från USA. Amerikanska grizzlybjörnar uppför sig nämligen

inte alls som de skandinaviska brunbjörnarna.

– Å være redd eksempelvis björn, er jo i og for seg fornuftig – til en viss grad. Det er når frykten blir overdøvende, og den dikterer hvordan vedkommende lever at den blir et reelt problem. Men kunskap alene skaper liten endring, erfaring er også svært viktig. En må komme seg ut, og oppleve at man faktisk kan være i naturen uten å bli spist av bjørn, säger han.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Kicki Stenvall jobbar på Turistbyrån i Gäddeved. Hon känner av en viss rädsal för björn bland turisterna i området. Men många är också oerhört förväntansfulla över att få se en levande björn i naturen.

Foto: Pernilla Gunnarsdotter Persson

FAKTA

Namsskogan Rovdyrsenter

Arbetar för att bistå med korrekt och faktabaserad information om rovdjur. Bjuder in femteklassare att delta i en Rovdyrkole, har en hemsida med aktuell information, erbjuder naturvägledning, guiding och aktiviteter för att fler ska ta sig ut i naturen samt arrangerar kurser för björnrädda.

Namsskogan Rovdyrsenter samarbetar med Lierne Nasjonalskoleparken genom olika projekt. Ett av dem är Mennesket och Naturvården (MONA) där man samlar in gammal kunskap om jakt och fångst av de fyra stora rovdjuren. Detta ska resultera i en vandringsutställning.

Källa: Namsskogan Rovdyrsenter

Lierne Nasjonalparksenter

Gunn Anita Totland tar imot en skoleklasse i geologiparken ved Lierne Nasjonalparksenter.

Foto: Ole Harald Kveli

LIERNE

I forbindelse med åpninga av Lierne og Blåfjella/Skjærkjella nasjonalpark i 2006 ble Lierne Nasjonalparksenter etablert. I dag har senteret 2 ansatte, Marit Hellan og Gunn Anita Totland. På nabokontoret sitter nasjonalparkforvalter Steinar Bach, som har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag som arbeidsgiver.

Nasjonalparksenteret er åpent for besøk hver dag, der audiovisuelle hjelpemedier er tilgjengelig for informasjon om natur, dyr og om selve nasjonalparken. Alle skoleklasser i Nord Trøndelag blir invitert til å besøke senteret. Mange skoler benytter seg av det og i løpet av et år er det over 1000 besøkende.

DENDAGEN vi var der, var 7.klasse fra Vestbyen i Namsos på besøk. Det vanlige programmet er først å

Nasjonalparkforvalter Steinar Bach.

Daglig leder av nasjonalparksentret Marit Hellan.

I FEBRUAR 2012 startet Marit Hellan som daglig leder. Hun jobber for Miljødirektoratet (tidligere DN) og ser på jobben med formidling og informasjon som en meningsfylt oppgave. Under turen ut i naturen er flere engasjert for å hjelpe Gunn Anita Totland med bl.a. registrering av

samles i geologiparken like utenfor kommunehuset. Der blir de ønsket velkommen, og hele programmet blir gjennomgått. Etter det følger en tur inne i senteret hvor de ser på bilder og lærer litt om sportegn. Turen går videre ut i naturen, nærmere bestemt til Muru der man blant annet ser på sportegn, særlig fra bjørn.

Oftre blir det overnatting ute i det fri, men det er også opplegg for dagsuturer. Kurset "Leve med rovdyr" blir tilbudt og har vært en suksess.

for denne parken med kontorsted i Rørvik. Der er parken blitt et begrep som tiltrekker seg besøkende. Vi håper at Lierne og Blåfjella/Skjærkjella nasjonalpark etter hvert oppnår samme status, sier Bach.

Han mener videre at parken i seg selv ikke forandrer den tradisjonelle bruken av naturen, men innenfor parkgrensene er all skogsdrift stoppet og det er begrensninger i forhold til bygg og anlegg. Motorferdsel innenfor parkgrensene vil også få klare begrensninger selv om utfrakt av elg fortsatt vil være mulig.

Ole Harald Kveli

Drivere av Lierne Gjestegård, Margit og Jonny Holand

Parken påverkar bygden – på både gott och ont

LIERNE

Vi tok en runde for å snakke med noen om virkninga av NP i bygda.

Margit og Jonny Holand er drivere av Lierne Gjestegård. De har ikke merket særlig økning av trafikken som følge av parken, men prosjekt knyttet til etablering og senere kurs knyttet til naturen, gir en viss trafikk.

– Andre ulemper som begrensa motorferdsel både innenfor og utenfor grensene er imidlertid ikke godt gjort. Det følte til at jeg så meg nødt til aviske 2 uteleihytter jeg hadde, avslutter Nergård.

PER JOAR Bergli som bor i Berglia i Sørli, har i alle år vært knyttet til naturen med jakt og næringsutøvelse. Han bor ved en av innfallspartene til Blåfjella/Skjærkjella nasjonalpark og forteller at trafikken inn i området ikke har økt i den 7-årsperioden parken har eksistert.

– Det har snarere blitt redusert ferdsel. Vi har brukt området til beitedyr innenfor parken både før og etter at parken ble til, og merker ingen forskjell. Jeg har litt problem med å forstå vitsen med nasjonalpark, og jeg mener at området også tidligere ble brukbart forvaltet, sier Bergli.

OLE LAURITZ Nergård, gårdbruker i Løvsjølia, er vel den privatpersonen som ble mest berørt da parkens ble etablert. 30 prosent av gårdenes skogsareal ble liggende innenfor grensene til parken. Han hadde i sin tid harde forhandlinger med myndighetene når grensene ble fastsatt.

– Jeg ser ingen positiv effekt av en nasjonalpark, men er mer åpen for naturreservat, som har som formål å ta vare på spesielle biologiske miljø. Vi har tross alt forvaltet naturen på en forsvarlig måte. Jeg er også skuffet over at den lokale innflytelse i forvaltningsplanen ble langt svakere enn lovet, sier Ole Lauritz.

Ole Harald Kveli

FAKTA

Lierne/Lirje nasjonalpark

Lierne eller Lirje Nasjonalpark består av et spesielt landskap og sammen med tilstøtende verneområder er dette et stort sammenhengende villmarksområde med lite eller ingen tekniske inngrep.

Typisk for området er en del store økologisk strukturer som er særlig viktig for plante- og dyrelivet. Landskapet er en eneste stor utstilling for hvordan istida preget området for mangfoldige år siden. Med de tykke moreneavsetningene og mange ulike løsmasseformer er landskapet i nasjonalparken unikt for Nord-Trøndelag. Innenfor parkgrensa finner du istidsfenmener som rogenmoren, drumliner, eskere, spylerenner og israndsavsetninger

Nasjonalparken er stort sett preget av lave fjellområder, med unntak av Hestkjølen som er et fjellparti med høyeste topp over 1300 moh. I tillegg finner man store myrområder og områder med litt skog.

Siden landskapet i nasjonalparken er så variert er dette et godt område for fugler, særlig vadere, ender og lommer.

Her kan du oppserve både bøltit, svømmesnipe og fjelljo. Dessuten gir området med sitt villmarkspreng godt livsgrunnlag for arealkrevene de arter som jerv, gaupe og bjørn. Til og med fjellrev kan man treffe i dette landskapet.

Kilde:
Lierne nasjonalparksenter,
<http://nasjonalparken.no/>

Børgefjell – en 50 årig skönhet

Leiv O. Holstad på tur til Blyvatnet, Djupvatnet i bakgrunn.

VAAJMA

Når det skal skrives om nasjonalparker i Norge er det to parker som er fremtredende, Børgefjell,- og Dovre nasjonalpark. Det var de to første naturområdene som ble fredet, og har stått som bautaer i norsk fredningshistorie av natur.

Etter hvert har det kommet flere nasjonalparker, også i vårt nærområde; Lierne-, Blåfjella- og Sjækerfjella nasjonalpark. Det er nasjonalparker som må og krever sin oppmerksomhet, men, og det er alltid et men.

I flora og fauna er de likestilt, men de er unge i alder. Dog ikke i naturens alder, men å si noe om besökende, opplevelser er kanskje litt for tidlig. Kanskje når Lars Monsen og co. har tatt turen dit kommer de store omta-

lene. Jeg vil derfor prøve å skildre litt av mitt inntrykk av Børgefjell nasjonalpark for våre leser.

FØRSTE GANGEN jeg satte mine ben i Børgefjell var høsten 2001, da skulle vi på fisketur. Gladstemt pakka jeg sekken. Tenkt ikke så mye på turen opp til Djupvatnet, men blei litt betenkta da eg måtte ha hjelp til å få sekken i båten til Kurt. Det var da rettlig oppoverbakke til Djupvatnet.

MEN ÅRENE gav erfaring og om

ikke sekken ble så mye lettere, så bleiden meir praktisk. Og den første kvelden i Børgefjell, den er bestandig spesiell. Du skal få opp leieren, fått sanka ved og kos deg ved bålet. Det er da roen og freden senk seg. Du sett den med bålkaffe, bålet knitrer, skumringsmørkt og stillhet. Da e du på tur, på tur i Børgefjell og praten går rundt bålet.

Og du kjenn det når du kjem til Namsvatnet, pakk ut bilen og ser etter skyssbåten. Treff ho Jorun eller han Kurt og veit at no start turen. Enten de e sjarken eller boostern som tar deg over ”dammen” til Virma, det er det samme. Praten går om turen fra i fjor. Kurt eller Jorun sper på med meldinga om fiske, været og kanskje litt om mygga!

om, mørradagen kjem.

Og morradagen kjem. Regne som tromma på teltduka i fjor e glømt, i dag kjenn vi sola skinn, vi hør det på fuglan som kvitter i buskan rundt oss. Kryp ut av teltet, strekk seg og kjenn lufta, reinheita, og fulglekvittret forsterk det (og litt snorking i tellet ved sia).

DET E BØRGFJELL. Og no start dagen. Du ser deg om, skal du fisk i Djupvatnet, kanskje går turen opp elva, eller kanskje bare rusle rundt, plukk litt bær, slapp av på en tørrabb, eller... Det er det som er så fint, du har den roen som naturen rundt deg gir. En rein som gress ett par hundre meter unna gir deg følelsen å vær nær naturen. Og når det

På vei ned mot Virma og Namsvatnet

Cæsar med ett vaksomt blikk over leiren.

Flott fangst fra Djupvatnet.

Foto: Lars Arne Krukhaug

Børgefjell nasjonalpark/
Byrkjefjell nasjonalpark

Er en norsk nasjonalpark beliggende i et alpint høyfjellsområde i grenseområdet mellom Nordland og Nord-Trøndelag; inn til svenskegrensen.

Parken ble opprettet 9. august 1963, som landets andre nasjonalpark, for å «bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyrelivet». Parken omfattet da omrent 1000 km², og ble utvidet i henhold til Verneplan I for vassdrag i 1973 og senere igjen i 2003, og den dekker nå et område på 1.447 km².

Blåfjella-Skjækerfjella/
Låarte-Skæhkere nasjonalpark

Blåfjella/Skjækerfjella eller Låarte/Skæhkere Nasjonalparker er av de største nasjonalparkene i Norge, med et allsidig landskap fra skogarealer med urskog til høyfjell og steinur.

I nasjonalparken er det mest lavfjellsområder med slake terrengformer, men her finnes også høyfjellspartier med topper over 1000 moh.

Landskapet er variert med barskog, bjørkeskog, myrer, daler og fjell. Det er spor etter istider, som terrassekanter, eskere og drumliner.

Den store variasjonen i naturtyper og de store villmarkspregede områdene er leveområder for blant annet rovfugler og store rovdyr. Her er rikt plante- og dyreliv og området er levested for mange sårbare arter.

Kilde:
Wikipedia
Lierne nasjonalparksenter

Vaajma ska leva vidare

VAAJMA

Vad händer med Destination Vaajma efter Regionprojektets slut?
Den frågan kommer att vara i fokus under hösten och vintern.

– Vi ska utreda vilka möjligheter som finns, säger Anna Jonasson i turism- och näringslivsgruppen.

Ulla Jonsson, som tidigare jobbat inom projektet, kommer fram till projektslutet att ha huvudansvaret för att titta närmare på paketering och försäljning av resor och upplevelser inom ramen för Destination Vaajma.

– **DEN** ekonomiska föreningen Destination Vaajma kan i framtiden vara bolaget som knyter ihop besöksnäringen och paketerar resor. Den kan också vara en samordnare för näringsslivet i regionen. Nu följer ett år då fokus i delprojekten ekonomisk tillväxt ska ligga på att hitta formerna för att föreningen ska finnas kvar efter projektets avslutning, säger projektledaren Anna Jonasson.

EN FORTSATT dialog kommer även att föras med de organisationer som utgör destinationsbolaget,

Ansättfjällen, Rørvik Fritid, Lierne Fritid och Tillväxt Frostviken. Hur vill man att bolaget ska utvecklas?

– För att överleva som företag i vårt område krävs det ofta mer än ett ben att stå på och det gäller även Destination Vaajma. Vi kommer att ta fram förslag på olika möjligheter, säger Anna Jonasson.

EN VIKTIG del i arbetet är också att göra om hemsidan för att bättre sälja in området och de paketresor som finns.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Åpning av Fjellrevsenter

Statsråd Bård Vegard Solhjel avduker en bronsjestatue av en fjellrev som symbol på det nye fjellrevsenteret i Rørvik.

Foto: Lars Arne Krukhaug

RØRVIK
Fjellreven har sitt fristed i Børgefjell nasjonalpark. Det er det siste området i Norge hvor fjellreven har naturlig yngling. Det var derfor naturlig at et fjellrevsenter ble åpnet nettopp i Rørvik, ved foten av Børgefjell.

Dette ble behørig markert da statsråd Bård Vegard Solhjel, den. 9. august, avduket en bronsjestatue av en fjellrev som symbol på det nye senteret.

VI SPØR Kent Mikkelsen hva fjellrevsenteret har å bety for Rørvik. Han understreker at det ikke har nasjonal status, men det er en samarbeidsavtale med Lierne nasjonalparksenter. Likens knyttes det opp mot rovdyrsenteret i Namsskogen.

FAKTA

I 2013 var det ikke yngling av fjellrev i Børgefjell.

I Blåfjella og Sjækerfjella har de oppsvert 2 kull. Men her drives det støtteforing, så det kan være årsaken.

Dette trekantsamarbeidet er spesielt rettet mot skoleelever.

Videre ser han på fjellrevsenteret som en turistattraksjon, som sammen med Destinasjon Derga vil bli en spydspiss for reiselivet og turismen framover. Nå er utenbygdstilreisende stabilt i Rørvik. Kent sier han har merket en liten økning fremover. Likens kommer NRK med en storsatsing på norske naturperler på nyåret. Det er naturfotografen Arne Nerva som presenterer 8 plasser med hvor mye av stoffet fra Børgefjell. Dette er den største

VI SPURTE Kurt Vollmo som driver skyssbåten over Namsvatnet. Den er spesielt mye brukt av fjellturister som skal inn i Børgefjell Nasjonalpark. Han kunne heller ikke si noe om hvorvidt fjellturismen var økende. Omfanget av fjellturister var veldig stort av været. En dårlig sommer ga lave tall. Likens om Børgefjell hadde hatt spesiell omtale i media. F.eks. opplevde han en sterk økning i besøkende etter Lars Monsens bok.

SÅ KANSKE markeringen av 50-årsjubileumet for Børgefjell nasjonalpark kan ha gitt oppmerksomhet som vil gi ringvirknings fremover. Likens kommer NRK med en storsatsing på norske naturperler på nyåret. Det er naturfotografen Arne Nerva som presenterer 8 plasser med hvor mye av stoffet fra Børgefjell. Dette er den største

satsingen på naturprogram som NRK så langt har gjort. Prosjekt til 10 mill. og kommunen står som medfinansiør.

Lars Arne Krukhaug

Det nya fjällrävcentret.

Chris Nygren är storfiskaren från Göteborg som bosatte sig i Jämtland där Hotagens storlagna fiskevatten lockade. Foto: Per Lindahl

Vaajmas fiskevatten lockar

OTTSJÖN

En känd och erfaren flugfiskare hittar vi i Ottsjön i Krokom kommun – Chris Nygren. Han flyttade från Göteborg till Jämtland i början på 90-talet. Efter några år i Östersund blev det sedan flytt till Ottsjön. En anledning var förstås att hamna nära Hotagens storartade fiskevatten.

När vi träffas ger han beröm till den fina kvaliteten som fisket i kommunen håller:

– Här finns ett av Sveriges bästa fiskeområden när det gäller harr och storöring. Ytterligare marknadsföring skulle absolut kunna locka hit ännu fler fiskefantaster, menar han.

Men några gånger under året åker han också ut i världen för att fånga hett annan fisk.

– Nyligen var jag i Nepal och innan dess var jag i Thailand, berättar han.

CHRIS tycker att det kända Hotagenkortet är framgångsrikt. Det ger besökarna möjligheter till många fina fiskevatten. Men han ser gärna att det sker nya satsningar.

– Kanske fler fiskevårdsområden kunde gå samman att genomföra ytterligare satsningar. Att ha en monter vid fiskemässorna som ordnas i Sverige är en bra marknadsföring. Lokala guider här i bygden skulle kunna ge besökarna bra information om fisket, menar Chris.

CHRIS HAR också tackat ja till att ansvara för att guida fisketurister efter den kända flugfiskeälven Namsen i svenska Nord-Tröndelag.

– Där handlar det ju om laxar på 20–30 kilo, säger han med viss stoltet.

Chris fiskar ofta på hemmaplan, men åker årligen också utomlands för att dra upp fiskar av helt annat slag. Den röda är en av världens största sötvattensfiskar och fångades i Thailand.

Foto: Privat

HANS fiskeintresse handlar också om att binda olika slags flugor.

– Jag hinner faktiskt binda cirka 10 000 fiskeflugor varje år. Alla lyckas jag också sälja. För mig är det också en avkoppling och till viss del meditation att binda flugor, berättar han.

VID SIDAN av sitt stora fiskeintresse är Chris Nygren också en

resurs och assistent vid Cederbergs-skolan i Föllinge.

Per Lindahl

MER INFO

Du kan läsa mer om Chris Nygren och se hans flugor på internet.

www.flugornasherre.nu

Jormvattnets fiskecamp nystartar

Paret Lindenhöök driver sedan en tid tillbaka Jormvattnets Fiskecamp. De ser stor potential i att kunna locka fler turister till området.

Foto: Privat

JORM
Paret Lindenhöök driver sedan i somras Jormvattnets fiskecamp. De ser stor potential när det gäller att locka turister till Frostviken.

– Området är fantastiskt, men fortfarande för många en gömd pärla. Jag tror marknadsföringen behöver bli bättre för att locka ännu fler, säger Hans Lindenhöök.

Paret Lindenhöök från Örnsköldsvik har under flera år stadigt kommit till sitt hus i Jormvattnet. Sedan förra sommaren bor de här permanent med två av sina tre barn och har tagit över driften av Jormvattnets fiskecamp. Anna har sedan tidigare erfarenhet av att driva eget, men för Hans är det en helt ny värld som öppnat sig.

– Det känns otroligt spännande.

den orörda naturen. Det krävs ytterligare marknadsföring för att nå det målet.

– Vi som kommer från Örnsköldsvik märker att många längs kusten inte vet var Frostviken ligger. Vildmarksvägen som slingrar sig genom området, verkar vara mer känd bland tyskar än många svenskar. Där finns en hel del att göra, säger Hans Lindenhöök.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

JORMVATTNETS fiskecamp erbjuder boende i stugor ochhusvagnsplats, caféverksamhet under sommar- och vintersäsionerna, uthyrning av båtar, olika fiskemöjligheter i närområdet, friåkning för skoterfantaster och konferensrum för möten och andra sammankomster.

MER INFO
Du kan även läsa mer om Jormvattnets fiskecamp på internet. Där finns också information om priser och bokningar.
jormvattnetsfiskecamp.se

Lokal mat visas upp i ett kulinäriskt äventyr

Under 2013 kommer Vaajmas mathantverkare att få visa upp sig under arrangemanget "Kortreist mat i Vaajma".

Foto: Tommy Andersson

VAAJMA

Ett kulinäriskt äventyr i sagans och mytens värld är vad som väntar under fyra dagar i mitten av oktober. Då anordnas nämligen ”Kortreist mat i Vaajma” där de många lokala mathantverkarna får stå i fokus.

Regionprojekt Vaajma fortsätter att gräva där vi står. Under sommaren anordnades en fjällfisefestival. Nu är det dags att gå från vatten till torra land och styra fokus till de många duktiga mathantverkarna i området.

Nyligen har två nya bryggerier etablerat sig i området, Källarbryggeriet och Jormbryggeriet. Här finns också flertalet ost- och köttoproducenter samt tunnbrödsbagare. Mellan den 17 och 20 oktober har de chans att visa upp sig lite extra under arrangemanget "Kortreist mat i Vaajma".

– VI HAR EN mycket spännande

bredd på våra mathantverkare och kulinäriska resor blir allt mer populärt. Här har vi en mycket viktig reseanledning som vi tycker är spännande att utveckla inför framtiden. Bland annat när det gäller paketering och marknadsföring inom Destination Vaajma, säger Anna Jonasson i turism- och näringslivsgruppen.

UNDER HELGSLUTET kommer det bland annat att anordnas en tredagars matkulturreresa till olika mathantverkare inom Vaajma. Syftet med den är dels att lyfta fram området som besöksmål, dels att lära mer om den typen av paketering.

Under dagarna kommer även mathantverkarna att bjuda på något extra. Bland annat blir det Viftafton på Li Vert'n och "Mode och mat på samma fat" på Ullavillekulla. Programmet fylls på kontinuerligt och kommer att finnas både på regionprojektets hemsida och Facebook-sida.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

God möjligheter för ny fjällfisefestival

VAAJMA

Det finns goda möjligheter för en fjällfisefestival i Vaajma även nästa år.

Det menar Anna Jonasson i turism- och näringslivsgruppen när hon summerat årets festival.

– Intresset och förutsättningarna finns, säger hon.

Den 11–14 juli arrangerades den allra första Fjällfisefestivalen i Vaajma. Fisket i området är rikt och varierat, många är de som lockas hit för att söka fiskelyckan. Alltså finns goda förutsättningar att skapa ett återkommande arrangemang med bra innehåll som dessutom binder ihop fiskeentusiaster över gränsen.

– DET FINNS en stor uppslutning bland företagare och privatpersoner att fisket är något vi kan satsa vidare på. Vi har även fått igång en diskussion om hur vi kan göra fisket mer attraktivt i framtiden. Bland annat har vi pratat om att införa ett gemensamt fiskekort i Frostviken, säger Anna Jonasson.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Det finns goda möjligheter för en ny fiskefestival i Vaajma även nästa år.

Foto: Svante Harström

Vidarsdotters debut sätter Gäddede på kartan

Solveig Vidarsdotter, här fångad på bild under en boksignering på Turistbyrån i Gäddede.

GÄDDEDE

En ung pojke hittas död, hängd från en takbjälke i elevhemmet där han bodde. Plötsligt växer oron och skräckens bland invånarna i Gäddede. För den unga, nyss hemflyttade polisinspektören Ingrid och hennes kollegor väntar en svår utredning.

Det är upptakten till Isvittring, debutromanen av Solveig Vidarsdotter från Sjoutnäset.

Solveig Vidarsdotter är född och uppvuxen i Sjoutnäset, Frostviken. Uppväxten har präglat henne, det hon saknar allra mest i Skövde där hon nu bor är skoteturerna på fjället och fisket. Längtan efter att få delta i äljakten stillar hon genom att varje år åka hem och jaga. Skrivandet av debutromanen Isvittring, som nu ges ut av Frank Förlag, har gjort att hon i alla fall i tanken har fått vara i Frostviken varje dag under skrivprocessen.

– Jag har väldigt många och starka minnen från min uppväxt och jag ville skriva en bok om det. Men ingen

självbiografi, utan något med mer underhållningsvärde. Därför blev det en deckare. Här ryms mycket, inte minst möjlighet att få skildra miljön och mentaliteten som jag tycker är mycket speciell i Frostviken, säger Vidarsdotter som vid sidan av författarskapet jobbar som sångpedagog.

INTRESSET att skriva kom enligt henne själv ”hux flux” och arbetet med boken har tagit ett par år. Det var under en kurs på Författarakademien i Stockholm som intrigen i boken slutligen föll på plats. Att läsarna från trakten kommer att känna igen

sig i boken råder det ingen tvekan om, menar Vidarsdotter. Hon har lett i minnen från sin egen barndom. En gång i tiden bodde hon själv på det elevhem som i boken förvandlas till brottsplats då en ung pojke hittas hängd. Hela samhället sätts i skräck – vem är mördaren och vem står näst på tur?

– Jag hoppas att läsarna ska tycka boken är spännande och att de ska känna igen sig. Jag beskriver många platser även om jag också tagit mig friheten att ändra en hel del. Boken är skriven med stor kärlek till min hembygd, den betyder mycket för mig och jag tror läsarna kan ana en

Foto: Anna Jonasson

hel del längtan mellan raderna, säger Vidarsdotter.

Vad tror du boken kan betyda när det gäller att marknadsföra området och få fler att upptäcka Frostviken?

– Jag tror och hoppas att Isvittring kan bidra till att fler får upp ögonen för Gäddede med omnejd. Det har ju skrivits flera mycket populära deckare om poliser i både Fjällbacka och Ystad – kanske kan någon också upptäcka Frostviken efter mitt boksläpp, säger Solveig Vidarsdotter och skrattar.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Märk vykortet/kuvertet med ”Isvittring”.

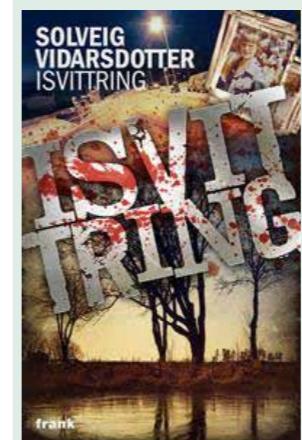
Senast den 24 oktober måste vi ha ditt svar.

Vinnarna presenteras i nästa tidning, på hemisidan vaajma.com samt på vår Facebook-sida.

Lycka till!

TÄVLING

Du har chans att vinna en av fem böcker!

Svara på frågan och var med i utloftningen:
Var är författarinnan Solveig Vidarsdotter uppvuxen?

Skicka ditt svar, samt namn och adress till:

Strömsunds kommun
Regionprojekt Vaajma
Att: Pernilla Gunnarsdotter Persson
Box 500
833 24 Strömsund

Eldorado för bär

- Vaajma idealiskt för friluftsälskaren

Henry Persson från Gunnarvattnet är en riktigt storlockare som trivs bra i Vaajmas skogar.

Foto: Per Lindahl

Bara en gång har han mött en björn under alla sina vandringar i området. Älgjägarna har heller inte besvärat honom under höstarna.

– Jag vet ju precis var älgjägarna håller till, menar han.

Han tycker att allt fler kommit till området år efter år.

– I fjol dök det också upp en större grupp polacker, men det spelar ingen roll. Jag har ju mina ställen lite varstans, säger han med en glimt i ögat.

DET ÄR FÖRSTÅS på helgerna som Henry har gett sig i väg till sina bär- och svampställen, eftersom han jobbat under veckorna.

– De senast 14 åren har jag ”knackat sten” hos företaget Liskiffer i Sörli, som ligger 24 kilometer från Gunnarvattnet. Tidigare jobbade jag hos Hotagen Timmer.

Vad han alltid varit noga med under alla åren är att han gett sig ut i markerna redan före fem på morgonen. Då har hinkarna och korgarna varit fulla redan mitt på dagen.

Vad gör du och Randi med allt som plockas?

– Stoppar in i våra frysar förstås, men vi ger också bort och säljer en del till bekanta. Vad vi också gör att är vi mest syltar svamparna.

Nu är det smart dags för pensionen, Henry är 65 år. Då fortsätter han säkert i ännu större utsträckning med sin hobby.

Per Lindahl

Åpning av nye turstier i Røyrvik

Foto: Tore Tødås

Friskisresa: Ett 30-tal deltagare, många från Stockholmstrakten, deltog i vandringsresan till Frostviken i samarbete mellan South Lapland och Friskispressen.

Foto: Inga-Lis Grape

Vidunderlig utsikt på väg upp mot Kalberget.

Foto: Inga-Lis Grape

Friskis&Svettisresa med pilgrimstema

VAAJMA

Trots att Uppsalabon Elisabeth Randberg aldrig tidigare vandrat tog hon chansen att boka en vandrings- och träningsresa till södra Lappland när hon såg annonsen i tidningen Friskispressen. Ett val hon inte ångrar.

– Jag är helt salig. Resan till Frostviken var den bästa jag gjort i hela mitt liv. Naturen och lugnet hänsförde mig, säger hon.

Elisabeth Randberg lever ett hektiskt storstadsliv i Uppsala och ser inte sig själv som en naturmänska. Men när hon såg en annons i tidningen Friskispressen väcktes något inom henne. En längtan att få prova på att vandra.

– Den här resan var det bästa jag gjort i hela mitt liv. En satsning på mig själv som jag behövde. En vecka med vacker natur och ett lugn som jag älskade men inte visste att jag saknade. Det här slår alla resor utomlands och jag kommer mer än gärna tillbaka, säger hon.

ETT TELEFONSAMTAL senare var resan bokad och i slutet av augusti bar det av till Frostviken.

VANDRINGS- och träningsresan arrangerades genom ett samarbete

mellan projektet South Lapland och Friskispressen som är träningsorganisationen Friskis&Svettis egen tidning. Totalt deltog 30 personer, några hela veckan och andra under en långhelg.

PÅ PLATS fanns två ledare från Friskis&Svettis samt guider från projektet South Lapland som berättade om traktens pärlor. Deltagarna bodde på Pilgrimshotellet i Gädde och hela resan gick i pilgrimstema med fokus på välmående och lugn. Men trots det blev det naturligtvis en hel del skratt och tokigheter.

– Under vårt besök på Rid i Jorm ramlade en av deltagarna av sin häst rakt ned i ett kantarellställe. Så där kunde vi plocka korgarna fulla med svamp som vi sedan stekte till lun-

chen, säger Ida Collin i South Lapland-projektet.

IDA COLLIN var en av guiderna under veckan och fick förmånen att

Deltagarna hittade en hel del svamp under sina vandringer.

visa upp Vaajma från dess bästa sida i strålande solsken och gynnsamma förhållanden. Bland annat blev det alltså besök i Jorm, Stekenjokk, Hällingsåfallet samt vandringer till Kalberget och Lejarfallet.

DET HÄR var första gången som Friskispressen arrangerade en vandringsresa till Södra Lappland och Vaajma – men det blir inte den sista:

– Det här var en fantastisk resa och deltagarna var mycket nöjda. Vi ser gärna en fortsättning nästa år och då vill vi även lägga in en heldag med besök i Gädde. Där finns mycket att upptäcka, säger Inga-Lis Grape som jobbar med marknad och träningsresor på Friskispressen.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

RØYRVIK

I starten av regionprosjektet var Kurtax og vanding mål som alle fire kommunene i prosjektet så på som felles satsingsområde innenfor reiselivet i Vaajmaregionen.

Efter hvert har både Røyrvik og Lierne innført Kurtax, og nå kommer vandringsledene på plass i begge kommunene. Men målet om lik skilting i alle fire kommunene har gjort at det fortsatt ikke er på plass på svensk side.

I Røyrvik er det etablert 13 ulike turmål i 2013. Det er ryddet, merket och skiltet 60 km vandringsled. En del av turmålene bruker de samme ledene så total lengde på alle ledene blir over 100 km.

DEN LENGSTE vandringsleden er fra Gjersvika til Prekstolsteinen og er på 9 km. Den korteste leden er turstien til Serinatangen i Røyrvik som har en lengde på 1,6 km. 100

km vandringsled betyr i praxis 200 km da de fleste stiene krever at man går tilbake til samme utgangspunkt.

DET ER Røyrvik Fritid som sammen med Visit Børgefjell har stått bak prosjektet. Tore Tødås, nestleder i Røyrvik Fritid sier at det vil komme kart over vandringsledene, videre skal de legges ut på [på ut.no](#) hvor gps-spor kan lastes

ned. Skiltingen er gjort ihht merkehåndboka til DNT (Den norske turistforening). Det er satt opp 35 skilt med pictogram som viser vanskelighetsgrad og tilbud på ledet. På de enkelte startpunkt skal det settes opp infotavler.

TORE understreker at selv om det er et prosjekt med utspring i regionprosjektet så er prosjektet i Røyrvik gjenoført uavhengig av de andre kommunene. Finansieringen er kommet gjennom tilskudd fra fra Gjensidigestiftelsen, Nord-Trøndelag fylkeskommune, regionalt næringsfond, Samisk språksenter, og selvfølgelig en masse dugnad fra lokale helter.

God tur!

Lars Arne Krukhaug

Livet – en dans på hoser

Bilde fra årets barnelagsstevne som Agnes og Olav organiserte.

Foto: Bengt Steinar Nordbakk

LIERNE

Agnes og Olav Hanssen har i snart 30 år stått i spissen for et populært tilbud innen dans og folkeviseleik. Utenom fotball har ingen fritidsaktivitet hatt større oppslutning enn deres barnelagsgruppe i regi av ungdomslaget "Gå på". Siden de kom til bygda i 1981 har de bygd opp folkedansmiljøet fra ingenting til å være ledende i hele fylket.

Agnes og Olav treffes selvsgart på dansegulvet. Under en pols på landsungdomsstevne i Hardanger knyttet de en kontakt som medførte et livsløp sammen i dansens verden. Etter hvert havnet de på lærerskolen i Levanger der de var aktivt med i "Levangerringen." Olav har sin oppvekst i folkedansmiljø i Os kommune ved Bergen. Agnes hadde sin barndom på Høylandet og ble tidlig en del av dansegruppa "Namdalringen." I 5 år hadde de tilhold i Lofoten. Hele livet har vært preget av gleden med dans.

I 1981 kom de til Lierne hvor begge har vært knyttet til skolen. Det første de oppdaget var at folkedansen ikke var særlig utøvd i bygda. Etter 3–4

Cathrine Larsen og Anita Lundgren er eksempler på det. Etter hvert er det mange som har tatt del i ledelsen av danseaktiviteten, sier Olav.

For at dansen skal komme fram er det viktig med en uniform.

– Iden til drakt fikk vi på en tur til Skogn der de så en person med en drakt som vi ble begeitret for. Vi fikk med oss flere foreldre og sydde draktene på dugnad, forteller Agnes.

Resultatet ble meget bra og en oppvisning fra Nordli barnelag er virkelig et flott syn.

ETTER SOM ferdighetene vokste ble det aktuelt å delta på barnelagsstevner som går på rundgang i Namdalen og Innherred. I år var Agnes og Olav i spissen som vertskap i Nordli for 3.gang. disse stevnene har hatt opptil 300 deltakere og det er et stort opplegg for å få dette til å fungere. Det ble også opprettet kontakt med en dansegruppe i Hviderussland. De var her påbesøk 1.gang i 1993 og senere har det vært god kontakt. "UL Gå På"s barnelag har vært 5 turer til Minsk og hviterusserne har vært her 9 ganger. Dette

har vært en lærerik og inspirerende kontakt som i tillegg til dansetrenings også har krevd en stor innsats for å samle inn penger til turene.

– **VI HAR BRUKT** en del tid på dette, men det har også gitt oss veldig mye. Det er en glede å se ungdom utfolde seg i bunad. Vi vil takke for den støtten vi har fått. Det etter hvert gode dansemiljøet er en viktig grunn for at vi har blitt værende i Lierne, sier ekteparet Hansen.

Vi vil gi dem en stor hyllest for det de har fått til og håper de holder det gående enda en stund.

Ole Harald Kveli

Agnes og Olav Hanssen.

Foto: Ole Harald Kveli

Den "norske" veien som svenskene har rustet opp.

Foto: Ole Harald Kveli

Ny norsk veg på svensk side

VAAJMA

Grenseoverskridende samarbeid er ikke av ny dato. Allerede når veien mellom Kvelia og Tunnsjøen ble anlagt, ble kryssing av grensen nødvendig for å få en hensiktsmessig veg.

Den 6 km lange strekningen ved Lindal og avstikkeren til Bjørkvatnet var i sin tid eneste veg på svensk side med høyrekjøring. Uk-

larheter om ansvaret for anleggs- og vedlikeholdskostnader har ført til at vegen har falt litt mellom 2 stoler og blitt hengende etter i standard.

I år har imidlertid den svenske stat tatt ansvar og vegen har fått en etterlenget oppgradering. Nye stikkskinner, solid grøfting og nytt, fast dekke har gjort vegen til den beste i området. Det solide arbeidet som er utført bør de norske vegmyndighete ta lerdøm av.

ANN-KATRIN og Arve Aasen kjø-

rer skolebarn etter veien daglig, og er svært fornøyd med resultatet.

– Det har blitt en drøm å kjøre denne strekningen nå. Litt spent er vi til vinteren med smal veibane og høye skjæringer, sier Ann-Katrin.

For skolebarnas del og for alle andre som kjører veien ofte, håper hun at vegen videre fra Lindal til Nordli snart får samme standard. Når skolebarna fra Tunnsjø har mistet skola si, bør de bli tilbudt en brukbar veg.

Ole Harald Kveli

Ann-Katrin Aasen som kjører vegen nesten daglig er fornøyd med denne strekninga og håper på snarlig bedring av vegen videre til Nordli.

Humor och hälsa tema på årets Pe-Torsaseminarium

Det traditionella 17:e maj-tåget med fylkesman Inge Ryan och Alf Robert Arvasli i tåten.

VAAJMA

Å ha sans for humor kan redusere dødeligheten, øke livslengden ved sykdom, reduserer problemer som kommer av stress og kan ha stor betydning for trivsel i arbeidet.

Det menar Steinar Krokstad som föreläste på årets Pe-Torsaseminarium.

"Humorns betydelse för vår hälsa". Det var temat på årets Pe-Torsaseminarium som anordnades av Regionprojekt Vaajma i samband med premiären av det välbesöpta lustspelet i Kvelia den 22 augusti. På plats fanns bland annat föreläsaren Steinar Krokstad, daglig leder på HUNT forskningssenter i Trondheim. Han poängterade hur många positiva hälsoeffekter som kan uppnås, bara genom ett skratt.

– När vi ler aktiveres mange muskler i kroppen, i ansiktet, brystkassen och magen. Lungene och hjertet stimuleras också. Å ha sans for humorVi må ta vare på humörsprederne.

kan reducere dødeligheten, øke livslengden ved sykdom, reduserer problemer som kommer av stress og kan ha stor betydning for trivsel i arbeidet, säger Krokstad.

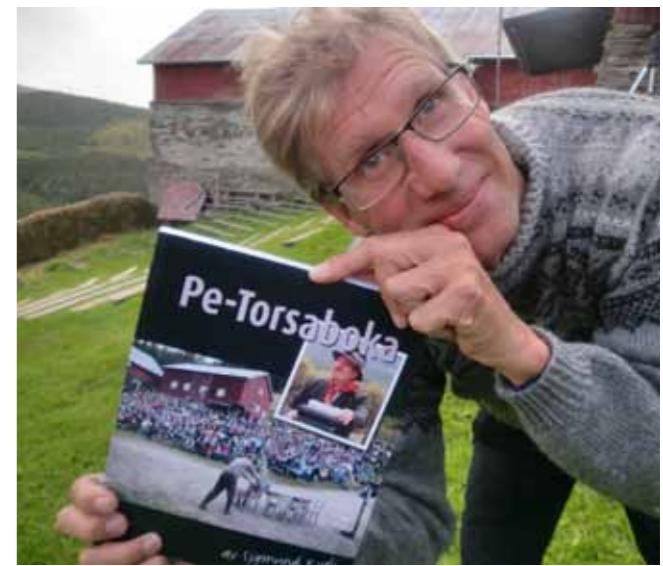
Latter dreper angst og gjør plager lettere å bære.
Hur kan vi arbeta med humor i ett bredare perspektiv för att förbättra folkhälsan?

– Vi kan spre humor med å stimulere kulturlivet, for mange kulturaktiviteter har innslag av humor. Kultursinger, som Pe-Torsa, har mange positive ringvirkninger, det er helsefremmende, det øker den sosiale kapitalen (dugnadsinnsats og tillit), det stimulerer næringsliv og fører til at mennesker utvikler seg kunstnerisk. Vi kunne også satse mer

på humor i skole og arbeidslivet, säger Steinar Krokstad.

EWA WESTUM Kveli och Barbro Blom är hälsokoordinatorer i Vaajma. Under Pe-Torsaseminariet föreläste de om sitt arbete för att förbättra folkhälsan i området. Bland annat har hälsos- och sjukvårdsgruppen inom Regionprojekt Vaajma gjort en inventering av folkhälsoarbetet i Vaajma-området och arbetet med folkhälsan kommer nu att fortsätta under hösten.

– Det är viktigt att titta närmare på vilka utvecklingsmöjligheter

Författaren Sigmund Kveli visar stolt upp Pe-Torsaboka.

Foto: Ole Harald Kveli

Bok om historia rundt Pe-Torsa

VAAJMA

Nok en suksessfull forestilling er vel i havn. Årets utgave sto for ny rekord med tilreisende og et vær man bare kan drømme om. Værgudene hadde tenkt på alt den helga med strålende solskinn på Oppgår'n, - og Kvemo'n diskret innpakket i både.

rie om Oppgår'n og om personer i Kvelia med hendelser i lokalmiljøet som på mange vis danner grunnlaget for "Pe-Torsa".

VI FÅR også et innblikk i idefetter Kjell Kvetangens oppvekst sammen med 2 brødre på Kvetangen. Hovedfortellinga er likevel historia om Pe-Torsa som folk kommer fra fjern og nært, år etter år for å se. I boka får vi hele fortellinga fra det første året i 2000.

– Største utfordringen var å finne en balansert "tone" i språket som kunne passe både for faktiske opplysninger og mer fantasipregede handlinger, sier Sigmund som forteller at han brukte ganske nøyaktig et år på prosessen som resulterte i bok.

Han fikk en avtale om delvis fast lønn under arbeidet og i tillegg provisjon av salget.

BOKA er rikt illustrert med bilder. Den delen er det Mona Aagård som har stått for. Boka blir tilgjengelig for publikum under fôrjulsmartnan den 16. november i år.

Ole Harald Kveli

Gieleaernie – det nye språksenteret

Tove Mette Jåma Wigdahl.

RØYRVIK

Rørvik kommune ble innlemmet i språkforvaltningsområdet for samisk språk 1. januar i år, og samtidig ble det sørsamiske språksenteret Gieleaernie opprettet. Tove Mette Jåma Wigdahl er ansatt som leder i 100 % stilling og er å finne på kommunehuset i Rørvik. Mål for Gieleaernie er å bidra til bevissthet, bevaring og utvikling av sørsamisk språk gjennom aktiviteter, dokumentasjon og synliggjøring.

Navnet Gieleaernie er satt sammen av to ord, giele og aernie, som henholdsvis betyr språk og arnested, i overført betydning så er Gieleaernie et arnested for sørsamisk språk og kultur.

20. juni ble Gieleaernie i Rørvik offisielt åpnet av representant for Sametingsrådet, Ellinor Marita Jåma og ordfører i Rørvik, Arnt Mickelsen.

I DAG ER det to prosjektstillingene under Gieleaernie. Det arbeides med å lage en ordbok for helseansatte. Det blir en hendig liten bok som skal

passe i brystlomma, og brukes i de daglige gjøremål i møte med samiske brukere på omsorgssenteret.

Det andre prosjektet er Giele våarhøe, der sørsamiske ord og utrykk samles inn og dokumenteres fra dialektområdet i Rørvik. Et særdeles viktig arbeid for å bevare det sørsamiske språket. I august kom språkkonsulenten, Maudi Persson Steinfjell og språklærer i sørsamisk, Maili Anita Jåma også på plass.

Følg med på alt spennende som skjer hos Gieleaernie og i Rørvik, ved å gå inn og like vår facebook-side!

VÅR LOGO er inspirert av en viser/ viejhie som tidligere har vært i bruk i Rørvik, og som har tilhørt ei runebomme/ gievrie. *

Den er laget av reinshorn med innskårne sider, hvor det er festet løv i sølv i små messingkjeder. Noen av løvene mangler, og de er trolig blitt brukt til andre ting. Det var vanlig at de ble gitt som offergaver. Sofie Jomafjeld ga viseren til Etnografisk museum i 1910, som ”skriver sig fra Jomafjeld i Tronæs sogn, Namdalalen.”

I dag finnes den på Norsk Folkemuseum. Alderen på viseren er ukjent, men den er helt sikkert brukt på 1800-tallet og kanskje tidligere.

SÄGAT skriver 27.3.2004 s 14 om samer i Tinn:

”I 1890 flyttet sørsameparet Jakob og Kristine Jåmafjell fra Grong i Nord-Trøndelag til Tinn i Telemark for å jobbe som reingjeter i områdets første tamreinflokk. Ekteparet fikk hele 11 barn (...).” Giveren av

viseren, Sofie Jomafjeld, var født i Grong 1883 (Den gang tilhørte Rørvik Nordre Grong), og flyttet til Tinn i 1895 og døde i 1958.

Logoen knytter oss kulturelt til fortiden og våre forbredre i Rørvik, og samtidig er den et symbol som viser vei for oss i dagens arbeid og fremtid.

Fortid og fremtid er knyttet sammen i vår logo, viejhie.

*Runebommen var sjamanens redskap for å komme i kontakt med åndverdenen, ved å slå på runebommen med en hammer av horn. Han brukte også en viser. Dette var en gjenstand som han la oppå tromma. Når han joiket og slo på tromma danset denne viseren mellom symbolene, og ut fra viserens bevegelser kunne sjamanen lese sine spådommer.

Tove Mette Jåma Wigdahl

Gieleaernie – dihte orre gielejarnge raarvihkesne

RAARVIKHE

Tsiengelen 1.b daan jaepien Raarvihke gøøkten gielen tjielte sjöhti, seamma aejkien díhete åarjelsaemien gielejarnge Gieleaernie ríhpesovvi. Tove Mette Jåma Wigdahl Gieleaernesne ávtéhkinie 100% barka jih kontovrem Raarvihken tjieltegåetesne åtna. Gieleaernien ulmie lea voerkelimmie, vaarjelimmie jih øvtiedimmie saemien gielest, ráajvarimmen, vihtesjimmien jih väåjnoesjimmien tjirrh.

Díhete nomme Gieleaernie lea tjåanghkan gøøkte baakoje biejesovveme, giele jih aernie. Víjries tjelkestimmesne dle lea Gieleaerne- aernie áarjelsaemien gielese jih kultuvrese.

Ruffien 20.b Gieleaernie byjjes ríhpesovvi Saemiedigkie-raeren saadthalmetjistie Ellinor Marita Jåma jih Raarvihken ávtékistie, Arnt Michelsen.

DAENBIEN lea gøøkte prosjekte-barkoeh Gieleaernesne. Akte baakoerja dejtie healsoebarkijidie háksoejarngesne. Ohtje dejpeles gærjetje mij mielkelåemmesne sjeahta, jih edtja barkijistie háksoejarngesne nuhtjesovvedh. Díhete mubpie prosjekte lea Gielevåarhøe, áarjelsaemien baakoe jih smaareh tjøngkesuvvih jih smaa-rehtjertedaveste Raarvihkesne vihtesje. Joekoen vihkeles barkoe daam áarjelsaemien gielem vaarjelidh. Mietske asken gielekon-sulente Maudi Persson Steinfjell jih saemiengielelohedæjja Maili Anita Jåma aaj eelkigan barkedh.

Daenbien Norsk Folke-museuminne gååvnese. Ij leah dan gåvva jiehtedh man båeries daate viejhkere, menh lea sán provhkeme aalkovistie 1800- taalesne jih aaj sán dan åvtelen.

SÄGAT 27.3.2004 b. 14 saemij bjäre Tinnesse naemhtie tjaaleme: ”Jaepien 1890 dle gaallete-guak-

tah Jakob gon Kristine Jåmafjell Kråangkeste Noerhte- Trøndelagesne juhtiegjægan Tinnen Telemarkesne guktie edtjigan dej läemties bovtsi gujmie debpene barkedh.

Dah guktah 11 maanah áadtjoejigan(...). Sofie Jomafjeld mij daam viejhkem sjieledi jaepien 1883 Kråangkesne rieki. (Dan aejkien dle Raarvihke Nordre Kråangken nuelesne) jih Tinnese jaepien 1895 juhtiji jih sealadi jaepien 1958.

Logoe/Mierhke mijjem jih mijjen maadtegidie Raarvihken dajvesne ektede, seamma aejkien lea díhete logoe/mierhke akte væhta/ tsiegle mij geajnoem mijjese vu-sehete daan beajjetjen barkose jih bætjje biejjide barkojde. Dej beeli jih bætjje biejjide lea ektdamme mijjen logosne/mierhkesne, viejhkesne.

* Gievrie lea näajtojen dirrege gosse nääjti. Vietjierinie mij lij tjärveste gievrien nelnie tjaebpieslaakan beenghki. Viejhkiem aaj nuhtjesovvi. Dam gievrien nille beeji. Gosse joekesti jih vietjierinie gievrien nelnie beenghki, dle daate viejhie bjäre jarkan dej væhtaj nille njulhti, jih näajtoje vuertasji guktie dihte viejhie vualkasji jih dihte näajtoje meehti näajtodh.

Tove Mette Jåma Wigdahl

Kontakt/ Biveljh
tove.mette.wigdahl@rorvik.kommune.no
+47 48028157

Oversetter/Jarkoestæjja
Maudi Persson Steinfjell

Sørsamisk barne-tv

VAAJMA
Til våren kommer det 10 episoder av Laara & Leisa, en sørsamisk dramaserie for barn.

Det er første gang NRK lager barne-tv på sørsamisk. Opptakene pågår i all hovedsak i Rørvik og Namskogen og begge hovedrolleinnehaverne har sine røtter fra Rørvik.

SØRSAMISK barne-tv er en millepel i tilbuddet til de sørsamiske barna. I dag har de kun 2 x 15 minutters radioprogram og ett tv-innslag i uken. Alt annet sendes på nordsamisk. Derfor er det så viktig for det sørsamiske språket at det nå satset på program for barn og unge.

Lars Arne Krukhaug

LÄS MER

Läs mer om Gieleaernie och det samiska språket på internet:

Vaajmas hemsida
www.vaajma.com

Vaajmas facebook
facebook.com/vaajma

Språkforvaltningsområdet for samisk språk
http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/samepolitikk/samiske_sprak/samelo-vens-sprakregler-og-forvaltningsom.html?id=633281#2

Det här är på gång i projekten

Ekonomin tillväxt

Nu har vi sammanfatat sommarens stora aktiviteter: Sommarlovsentreprenör, Vaajma fjällfiskefestival och Pe-Torsa seminarium. Det är positiva resultat och vi ser fram emot att titta på hur det ska föras vidare efter projektet.

Ulla Jonsson, Gäddede, kommer att börja vikariera som delprojektledare på 25 procent. Hon kommer att arbeta mest med den ekonomiska föreningen destination Vaajma.

VI KOMMER under hösten att ta fram två Vaajma-resor som vi kan marknadsföra och sälja.

Vaajma är känt för fantastisk lokalproducerad mat. Det vill vi lyfta fram i "Kortreist MAT i Vaajma" 17-20 oktober. Vi kommer tillsammans med näringsliv, föreningar och privatpersoner visa upp vad vi har att erbjuda.

En matkulturreresa kommer att gå från Östersund med olika stopp i Vaajma. Det gör vi för att dels hitta formerna för hur vi kan utföra den här typen av resor, men framför allt för att fler ska få njuta. Andra aktiviteter är Viltafon på Li-Verten, Mode och mat på samma fat – Ullavillekulla samt aktiviteter på bymejeriet i Skärwängen.

HEMSIDAN vaajma.com ska få en ansiktslyftning. Nu ska sidan bli än mer säljande för att fler ska upptäcka

Anna Jonasson

Skola

För delprojekt skola väntar en spännande tid i höst.

En träff med SYV/Karriärsrådgivare ska genomföras i Sörlí under hösten. Tanken är att man ska utbyta erfarenheter och se över möjligheter att jobba gränslöst med att rådgi

FAKTA

■ Projektet består av: Delprojektledare Anna Jonasson, Anna-Carin Svedén, Krokom kommun, Kjell Urdshals, Lierne Naeringsskap, Frank Aspnes, Rörvik kommun, Anna Gillgren, Strömsunds kommun, Anders Blomberg, Strömsunds kommun.

Referensgrupp: Representanter från turismnäringen, utsedda av de lokala turistorganisationerna Lierne fritid, Ansättfjällen, Rörvik fritid och Frostviksfjäll.

Vaajma som besöksmål. Detta gör vi i samarbete med informationsprojektet. Vi ska också göra en broschyr som ska förenkla för oss lokala ambassadörer att berätta om vår vackra hembygd för besökare och inflyttare.

TILLVÄXT Frostviken lämnar in en ny ansökan för att få bedriva Fjällguideutbildning genom yrkeshögskolan. Utbildningen har bland annat kompletterats med kunskaper för att eleverna också ska kunna söka jobb på alpinanläggningar.

Vi får många förfrågningar om vårt arbete med Kurtax, från andra kommuner i främst Sverige. Vi kommer att ta fram ett material på svenska samt utföra informationsmöten.

Anna Jonasson

MONIKA Andersson har anlitats för att jobba med IT-pedagogik under sista delen av projektet. Monika kommer att utbilda några pedagoger i området för att de ska bli ännu bättre i fjärrundervisning.

Vi tror att detta arbete har en stor betydelse för att skolorna i området ska kunna bibehålla god kvalitet

Ungdom

FAKTA

Under sommaren har Vaajmas sommarlovsentreprenörer varit igång! Fjorton ungdomar har ägnat delar av sommarlovet till att driva sitt eget företag, och det har de gjort med den äran!

Det har klippts gräs, röjts, bakats cupcakes och knäckebröd, syltats och gjorts karameller, fixats stolar till skoterleder, gjorts nyckelringar och bältan, syltats, tvättats och flyttstädats med mycket mera.

Därtill har dessa fjorton ungdomar lärt sig en hel del om hur det är att driva eget. Jättekul att så många tog chansen och att det gått så bra för allihop!

Vi passar också på att tacka Fortum, ICA Gränsbua och Persson Invest för att de gått in och stöttat ungdomarna ekonomiskt i uppstarten av deras företagsidéer.

Vi tycker att det varit jätteroligt att jobba med allihop och hoppas att alla återkommer nästa år och att ännu fler då tar chansen! Vi hoppas också att fler företag ser möjligheter till samarbete som gynnar både dem och våra unga sommarlovsentreprenörer.

FOKUS för hösten är att så långt det går möjliggöra för att sommarlovsentreprenörerna ska kunna fortsätta efter projektet.

Vi vill också jobba för att de gränsöverskridande aktiviteterna/mötesplatserna för ungdom kan

FAKTA

■ Projektgruppen består av: Doris Anette Fagerli Sundvik (ungdomskoordinator, Lierne kommun), Louise Öhnstedt (ungdomskultursamordnare, Krokom kommun), Barbro Larbring-Rönnqvist (kultursekreterare, Strömsund) och Elin Jansson Fiskum (ungdomsledare, Rörvik kommun). Delprojektledare är Ullis Johansson.

fortsätta efter projektet. Därför kommer vi bjuda in alla aktörer i området som vill jobba gränsöverskridande med aktiviteter för ungdom till en träff. Det ligger i allas intresse att hitta en fungerande form för hur dessa aktiviteter kan bli av och fungera på ett bra sätt.

Vi har satt ett preliminärt datum för denna träff, 14 november. Om du är intresserad, ta gärna kontakt med mig (ullis@edgeandemotion.se). Vi återkommer med mer info om detta. Håll också utkik på www.facebook.com/vaajma

VI KAN också meddela att årets juleball för ungdomarna blir på Rörvika samfunnshus lördag 7 december.

Boka in detta redan nu! Mer info kommer på www.facebook.com/vaajma

Ullis Johansson

samt att man kan ha nytta av kompetens i området, trots långa avstånd. Monika har börjat sitt arbete i delprojekt Skola i och med höststarten och vi vill hälsa henne varmt välkommen in i projektet!

få olika skolor att arbeta med en gemensam föreställning som under våren kommer att visas upp. Mer om detta i kommande Projektnytt.

Micke Jonsson

DELPROJEKTET filar också på en projektavslutning. Tanken är att

Information

FAKTA

Förbättringar på hemsidan som ska lyfta Destination Vaajma och en ny informationsbroschyrs. Nu intensifieras insatserna för att öka marknadsföringen av Vaajma-området.

För ett par veckor sedan hade delar av informationsprojektet ett möte med Anna Jonasson och Ulla Jansson i projektet ekonomisk tillväxt. Syftet var att komma igång med arbetet att skapa en ny informationsbroschyrs om Vaajma-området samt att diskutera hur hemsidan www.vajma.com på ett bättre sätt ska marknadsföra destinationen som helhet ska intensifieras.

REGIONPROJEKT Vaajma är nu inne på sitt sista år och samtliga delprojekt ökar tempot för att bättra för livet efter projektet. Att satsa på ökad marknadsföring är en väg att gå för att säkerställa att Destination Vaajma får en så bra fortsättning som möjligt när projektet tar slut sensommaren 2014.

Framöver satsar vi på att i samarbete med turismprojektet, ta fram en informationsbroschyrs om regionen Vaajma.

Denna ska användas som en del i marknadsföringen av området och tanken är att den ska kunna användas även när projektet är slut.

VI HÄLLER också på att arbeta fram förbättringar på hemsidan,

FAKTA

■ Arbetsgruppen består av: Micke Jonsson (projektledare), Patrik Lundgren (oppvekstsjef och kultursjef, Lierne Kommune), Odd Einar Haugen (oppvekstsjef, Rörvik Kommune), Kajsa Eklund (verksamhetssjef barn- och utbildningsförvaltningen, Krokom kommun) och Hans Olof Carlsson (kvalitetsutvecklare, barn- och utbildningsförvaltningen Strömsunds kommun)

Arbetsgruppens referensgrupp består av: rektor/ass rektor fra hver enkelt skole i regionen.

Hälsa, sjukvård, omsorg

FAKTA

■ Projektgruppen består av: Tommy Ottosson (delprojektledare), Barbro Blom (chef Närvarö Frostviken-Strömsunds kommun), Cristine Persson (ordf socialnämnden Krokom kommun), Elin Schive (omsorgssjef Lierne kommun), Anne Brit Röst (omsorgssjef Rörviks kommun).

stanser. Några små delar återstår dock ännu.

VI PÅBÖRJADE före sommaren arbetet med att hitta former för samverkan inom hemtjänst och hemsjukvård på platser i näheten av den officiella riksgränsen.

Eftersom Vaajmas struktur rent geografiskt är så stor och därmed avstånden så långa skulle en samverkan på detta område innehålla att de resurser som finns kan utnyttjas mer effektivt såväl kostnadsmässigt som verksamhetsmässigt.

VI KOMMER framgent att ha gemensamma möten för samverkan, i en informell Vaajmagrupp avseende friskvård.

Denna konstellation har sedan givit konkreta resultat. Till exempel i form av att insatser av viss natur planerats i en kommun och genomförts i en annan.

Denna samverkansform leds av delprojekt hälsa projektiden ut för att därefter drivas av Folkhälsorepresentanterna själva.

Och jag tror att jag sammanfattningsvis törs sticka ut och säga att samverkan mellan kommunerna i Vaajma är och har blivit långt mer omfattande och genomgripande än mellan grannkommuner i respektive land. Vilket bör noteras.

Det rör sig stadigt framåt-

Tommy Ottosson

GIELEVIERMIE 2013 ÅRJELSAEMIEN GIELEVIERMIE

Saemien Giellejarnge, Saemiedigkie Sveerjesne ekteibarkoен tjírrh Aajegine
Plassjesne, Gielen Nastedh ínne Snåasen tjeltesne jih Gielaernine, Raavrjhijhken
tjeltesne aavojne gieleviermie-seminarijasse böörieh.

Teema: "Díhte orre giele"- díhte orre saemien gielejih gielem jealadehtedh

Golken asken 23–24:e b. 2013
Scandic Syd, Staare - Östersund

Ulmiedäehkie:

Saemien giellebarkijh jih dah gieh iedtjh saemien gielide utnies jih vaajtelieh maahtoem
åarjelsaemien gielem bijre jillebe daltesasse biejedh, dovne sveerjen jih nörjen bielesne
Saepmesne.

Annetje provgrammen bijre:

Gaskeváhkoe,golken 23:e biejjien :

Teema "Díhte orre giele". Díhte orre giele dihte mij jarngesne – Guktie edtja jaksoes sjidtedh?
Guktie edtja nuhtjesovvedh? Man bijre ussjedidh jarkostimmiebarkojne?

Duasta, golken 24:e biejjien:

Teema "Giellej jealadehtedh" gusnne dah ovmessie gielejarngh vihkeles prosjektide
vuesiehtieh. Aktem orre gärrjam gieletsagkesen bijre jih aktem orre åarjelsaemien giele-
appem smartelefonide jih lohkemeplihtjide olkese biejesuvvich.

Seminarije åsehts bene logijem jijtse maaksa. Öörnegem gaavnh facebookesne: Samiskt
språkcentrum, evenemang

GIELEVIERMIE 2013 SYDSAMISK SPRÅKNÄTVERK

Samiskt Språkcentrum - Sametinget , Aajege i Röros, Gielen Nastedh, Snåsa
Kommun och Gielaernie, Rörvik Kommun inbjuder till språknätverks-seminarium

Tema: "Díhte orre giele"- det nya samiska språket och språkrevitalisering

den 23–24 oktober 2013
Scandic Syd, Staare - Östersund

Målgrupp:

Samiska språkarbetare och intresserade av samiskt språk som önskar kunskapslyft inom
sydsamiska på norsk och svensk sida av Saepmie.

Kort om program:

Onsdag den 23 oktober:

Tema är "Díhte orre giele". Med fokus på det nya språket – Hur ska detta bli tillgängligt?
Hur ska det användas? Vad skall man hänsyn till vid översättningsarbete?

Torsdag den 24 oktober:

Tema är "Språkrevitalisering" där de olika språkcentra lyfter fram viktiga projekt inom
temat. En ny bok om språkspår och en nyutvecklad sydsamisk språkkapp för smarttelefoner
och läsplattor kommer att lanseras.

Seminariet är kostnadsfritt. Kostnad för logi och resa bekostas av deltagaren.
Arrangemanget finns på facebook: Samiskt språkcentrum; evenemang.

Bokning Kontakt: Sabina Jonsson Telefon: 070-3758009 sametinget@bocamic.se

För mer information se hemsidor:
www.sametinget.se
www.aajge.no
www.gielemnastedh.no
Gielaernie: sök på deras facebook-sida

Førjuls-Mártná

16.november 2013 i Lierne

Bodene er åpne kl 10.00 – 16.00

For mer informasjon og påmelding kontakt
Inger Karine Støvik Aagård

Telefon 74 34 34 67

Mobil 950 29 332

www.liernefritid.no

Vilt-aften

Pub med musikkinnslag av bandet
Phoenix og vår syngende kjøkkensjef!

Li-vert 'n

Lørdag 19. oktober

Kl 19.00 – 01.00

Li-vert 'ns Viltbuffe

Restauraftaen med stor viltbuffè med varme og kalde
retter fra Liernes villmark. Minst 30 ulike produkter
(basturøkt, varmrøkt, gravet, speket, marinert osv)
fra Lierne med tradisjonelt tilbehør. En smak av Lierne!

Kuvertpris: kr 350 (inkl inngang pub)

Puben åpen for alle etter kl 22.00.
Inngang kun pub kr 100

Musikkinnslag av bandet Phoenix.
og vår syngende kjøkkensjef!

Bestill bord tidligst mulig! (for viltbuffè)

Kortreist MAT i Vaajma!

17–20 oktober 2013

Fyra dagar då Vaajmas duktiga
mathantverkare uppmärksammas lite
extra genom olika aktiviteter.

Mer information läggs ut på
vår hemsida och Facebook.

www.vaajma.com

facebook.com/vaajma

Evenemang

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA TURISTBYRÅERNA

Krokom 0046 640-164 00 Rørvik 0047 74 33 57 45 Gädde 0046 672-105 00 Lierne 0047 74 34 34 67

UNDERHÅLLNING

5 oktober. Elgsoddkalas
Gudøyvangen grendehus.

KYRKLIGT

6 oktober kl. 11.00. Gudstjeneste
Rørvik kirke.

MÖTE

10 oktober kl. 16.00.
Pensjonistmøte ROS.

MAT & PUB

12 oktober. Höstfest I Varglyan
Valsjöbyn.

KYRKLIGT

18 oktober kl. 16.00. Gudstjeneste
ROS.

DANS

19 oktober kl. 20.00–02.00.
Dansnatta I Föllinge.

UNDERHÅLLNING

27 oktober kl. 16.30. Pårørende/
vennekveld ROS.

KYRKLIGT

3 november kl. 19.00. Gudstjeneste
ROS.

MARKNAD

9 november kl. 11.00. Basar med
salg av julemat Gudøyvangen
grendehus.

MÖTE

14 november kl. 16.00.
Pensjonistmøte ROS.

UNDERHÅLLNING

15 november. Avslutningskved
jubileumsåret Børgefjell 50 år.

*Med reservation för
eventuella förändringar*

HITTA OSS PÅ FACEBOOK!

Du har väl inte missat
att Vaajma finns på
Facebook?

Gå in på vår Facebook-sida och "gilla" så får du alltid veta det senaste som händer i området.

Du kan också skriva till
oss och vara med och
diskutera och dela med
dig av dina tankar.

facebook.com/vaajma

Fästning lockar besökare

Örjan Sedin i mitten av en grupp besökare nere i bergrummet.

Foto: Privat

HOTAGEN

**Nära 2000 personer har
den här sommaren be-
sökt och fått en guidad
tur vid Skansen Klinta-
berg, ett bergrum i Ho-
tagsbygden. Det var där
svenska försvaret skulle
stoppa en eventuell tysk
invasion från Norge un-
der andra världskriget.**

Det är radiojournalisten Örjan Sedin som lagt ner massor av tid för att rusta fästningen och skapa en spänande turistattraktion.

– Det är ju glädjande att intäkterna har ökat efter en välbesökt sommar, menar Örjan som också bestämt sig att utveckla fler utställningar nere i det trånga skyddsrummet där drygt 200 svenska soldaterna verkade vid full beredskap.

NÄSTA ÅR blir det en utställning om de svenska lottornas insatser

under krigsåren. De var en viktig del i den militära verksamheten vid Klintaberg, inte minst genom matttransporterna. Örjans nästa idé är en utställning om Hitlers dramatik.

– Att kunna visa upp Skansen Klintaberg till en allmänhet och kommande generationer är fortsatt viktigt. Vi får inte glömma vad som hände för cirka 70 år sedan. Då fruktade vi att nazisterna skulle göra intåg i Jämtland och att Sverige därmed skulle dras in i andra världskriget, poängterar Örjan.

ÖRJAN har självklart jobbat med marknadsföring. Många föreningar har bjudits in, bland annat pensionärernas organisationer. En viktig kontakt är Sveriges Militärhistoriska Arv.

– Det har förstås varit många besökare från övriga landet, men också en hel del norrmän, berättar Örjan.

Per Lindahl

Tack till alla som deltog på aktiviteter under Vaajma Fjällfiskefestival!

Nu är det hög tid att skicka in sina bilder till
fototävlingen "Mitt fiskeminne i Vaajma".

*Fototävlingen där Ni delar med er av era
finaste, roligaste, bästa, sämsta... fiskeminnen
från Vaajma.*

Tävlingen är öppen för alla och vi har en egen klass
för alla barn 0-12 år. Tävlingen pågår till 30/9. 1:a pris
är en tvådagars ridtur med RID I JORM, 1:a pris i
barntävlingen är fiskeutrustning från LI-VERDEN 123,
2-5:e pris Upplevelseburken.

Skicka era bilder till info@vaajma.com

*Destination Vaajma förbehåller sig rätten att använda
bilderna i marknadsföring av området.*

Foto: Svante Harström

En sol gjord av unga entreprenörer. Här är gänget som deltagit i årets upplaga av Sommarlovsentreprenör.

Foto: Anna Jonasson

Ökat intresse för konceptet Sommarlovsentreprenör

VAAJMA

Nio olika företag har 14 ungdomar arbetat med i VaaJma under årets satsning på konceptet Sommarlovsentreprenör.

Det är en ökning sedan förra året så vi är nöjda, säger Anna Jonasson i näringslivsprojektet.

Städning, gräsklippling, bakning av cupcakes och tillverkning av nyckelringar.

Det är några av uppdragene som ungdomarna i årets upplaga av Sommarlovsentreprenör tagit på sig i sina företag. För en dryg månad sedan var det "kick out" och sommaren summerades tillsammans med handledarna Anna Jonasson och Edith Valfridsson.

TOTALT DELTOG 14 ungdomar i nio olika företag. Det är fem ungdomar fler än förra året. Samtliga tjänade en del pengar på sitt företagande.

– Den här satsningen har gått hem och ungdomarna var väldigt nöjda med sin sommar. De har fått lära sig lite nya saker och fått nya kunskaper och insikter när det gäller att driva företag, säger Anna Jonasson.

HON MENAR att satsningen är betydelsefull både för bygden och för ungdomarna och ser gärna att den fortsätter även när projektet tar slut 2014.

– Det är viktigt att ta tillvara ungdomarnas kraft och idéer, kanske föds tankar hos dem att bli egna företagare som vuxna.

Det är precis vad som behövs i VaaJma. Vi ska titta på lite olika modeller för hur vi kan jobba vidare. Till exempel hur andra kommuner har löst det. Vi vill gärna få till ett bra samarbete med näringslivet, säger Anna Jonasson.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Et gäng nöjda och glada entreprenörer.

ÅRETS ENTREPRENÖRER

Tove Karin og Anja Gjemse, "Lärdesign"

Har laget nøkkelringer, belter, ligheterholdere og riffelreim i skinn.

"Emils byservice", Emil Öberg

Satt opp scooterledsstolper. Har också drevet med skogsrydding.

Emma og Hanna

Lagde karameller, syltetøy, knekkebrød, fika för salg.

Tor Jakob Moe

Solgte vaffel och moltesyltetøy.

Mariell Åberg og Gabriella Falkensson

Arbeidet for Martin Hellgren i bedriften "Mertid".

Karianne Aagård og Line Elise Bygseth Diltov

Fikk städuppdrag via Livert'n og Livert'n 1-2-3.

"Cupcakegirl", Ida Regine Odelberg

Salg av cupcakes och annet bakverk.

"Superbakers", Moa Granheim och Kristin R.G. Åberg

Therese B. Diltov

Arrangerar musikcafé (vid jul 2013) samt städning.

Du har just läst en tidning från:

REGIONPROJEKT
VaaJma

Lierne
kommune

Krokom
kommun

Rørvik
kommune

Strömsunds
kommun

Sør Trøndelag
Fylkeskommune

Nord Trøndelag
Fylkeskommune

"En investering för framtiden"

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden